

Ανδρέας Ν. Λύτρας
Παρέμβαση
Το Ριζοσπαστικό Πρόγραμμα του 21^{ου} Αιώνα

Θεωρία των Κοινωνικών Τάξεων II: Σύγχρονα Ρεύματα
Διδακτική Συνάντηση: 22-12-2020

Αναζήτηση από τη χορεία των εννοιών και των συμβόλων

Σύνθημα που συνοδεύει την αναγγελία πλειστηριασμών περιουσιακών στοιχείων της εκκλησιαστικής (ή μοναρχικής και αριστοκρατικής) συνήθως περιουσίας (*biens nationaux*-1793)

Η ελευθερία

-Σημαίνει την κατάργηση της δουλείας και των συμπαροματούντων της (π.χ. ρατσισμός), όπως και κάθε υπαγωγής σε έναν άλλον άνθρωπο. Σημαίνει γενική Ελευθερία και Ελευθερία της διακίνησης, του λόγου, των συμβάσεων και της εργασίας. Σημαίνει αποστασιοποίηση της δημόσιας εξουσίας από την παρέμβαση στην ατομική σφαίρα. Σε αυτή τη διάσταση αφορά η μνεία της Γαλλικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων στην ασφάλεια. Αφορά δηλαδή στην ασφάλεια των πολιτών από τις παρεμβάσεις της εξουσίας (και με τα όργανα της τάξης) στην ατομική σφαίρα. Είναι αυτός αυτός ο λόγος που τα ατομικά δικαιώματα ή οι ατομικές ελευθερίες χαρακτηρίζονται εναλλακτικά ως αρνητικά δικαιώματα (της εξουσίας και των οργάνων της) ή ως αμυντικά δικαιώματα (για τους πολίτες).

Τυπικώς η δουλεία τελειώνει το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Ουσιαστικώς η δουλεία απομειώνεται μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Οι συνέπειες της δουλείας εξαλείφονται πολύ σταδιακά στις αναπτυγμένες χώρες (π.χ. ΗΠΑ).

-Σημαίνει διεύρυνση των πολιτικών δικαιωμάτων και της δημοκρατίας, του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι.

Στην ουσία τα πλήρη πολιτικά δικαιώματα για ολόκληρο τον πληθυσμό (γυναίκες) αναπτύσσονται πολύ βαθιά στον εικοστό αιώνα. Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι προσχηματικά ή υποκριτικά.

Η δημοκρατία εκτός ενός βασικού πυρήνα χωρών καθυστερεί προκλητικά. Η Ιταλία και η Γερμανία έχουν ανελεύθερα καθεστώτα μέχρι το 1945. Η Πορτογαλία και η Ισπανία διατηρούν δικτατορίες για πολλές δεκαετίες και μέχρι τη δεκαετία του '70. Η Ελλάδα βασανίστηκε από τρεις δικτατορίες μετά το 1922. Πολλές χώρες της Λ. Αμερικής και της Ασίας είχαν πολλές δικτατορικές εκτροπές.

Τα συνδικαλιστικά δικαιώματα, μετά από δεκαετίες παρανομίας, κατοχυρώνονται σε ορισμένες χώρες τη δεκαετία του 1870. Εντούτοις, σε πολλές χώρες είναι παρόνομα για πολλά χρόνια. Στις δικτατορίες είναι ανυπόστατα και σε περιπτώσεις πολιτικού αυταρχισμού ή εξουσιαστικής αυθαιρεσίας είναι διαστρεβλωμένα ή πρακτικά ανύπαρκτα.

Η ισότητα

Η ισότητα είναι μια βασανισμένη αρχή της νομιμότητας.

Υπάρχει μόνο ως ισότητα έναντι του νόμου.

Για να υπάρχει ισότητα ακόμη και έναντι του νόμου σημαίνει, ότι όλος ο πληθυσμός έχει πολιτικά δικαιώματα και τη δυνατότητα να εκλέγει τους αντιπροσώπους του ή να εκλέγεται στα δημόσια αξιώματα. Έναντι αυτού, επικρατεί ένας πρωτογονισμός περιορισμών για πολλές δεκαετίες και ελλειπτικές αποκαταστάσεις, μέχρι και σήμερα.

Δεν υπάρχει οποιαδήποτε μέριμνα, περί της περιουσιακής και εισοδηματικής ισότητας.

Η ισότητα ευκαιριών είναι ανυπόστατη.

Η εκπαιδευτική ισότητα είναι, ιδίως ως προς την κορύφωση των προσόντων, απύσχα, ακόμη και στην εποχή της ευρείας διανομής των εκπαιδευτικών παροχών.

Η ύπαρξη των νομικών προσώπων (π.χ. εταιρείες) ως ισοδύναμων με τα άτομα είναι προκλητική για την υπόσταση της αρχής της ισότητας.

Οι αντιδικίες των ατόμων με το κράτος, το οποίο έχει τη μορφή του Νομικού Προσώπου του Δημοσίου, υποδεικνύουν ότι η σχέση είναι λεόντιος και επομένως η ισότητα, σε αυτό το πεδίο, είναι υποκριτική.

Οι πολίτες, καθώς στερούνται των περιουσιακών και εκπαιδευτικών δυνατοτήτων, που περιχαρακώνονται από τις προνομίες της κληρονομιάς και της ισχύος δεν έχουν ουσιαστικό δικαίωμα στην επιχειρηματικότητα, επομένως και στη δημιουργία του δικού τους πλούτου, με δυνατότητες προσωπικής ιδιοποίησης.

Η αδελφότητα

Η αδελφότητα είναι παντελώς απύσχα για πολλές δεκαετίες, ενώ θα έπρεπε ίσως να θεωρήσουμε ότι ουδέποτε έχει αποκατασταθεί, στο πλαίσιο της παρούσας νομιμότητας και παγκοσμίως.

Η αδελφότητα σημαίνει την ελεύθερη και ανεμπόδιστη, επομένως θεσμοποιημένη, αλληλοϋποστήριξη μεταξύ των ίσων και ελεύθερων πολιτών, δηλαδή των ίσων και ελεύθερων ανθρώπων, σε περιβάλλον μιας απροϋπόθετης δημοκρατίας.

Με τα ιστορικά και παρόντα προβλήματα της ελευθερίας και της ισότητας, οι δυνατότητες για την ανάπτυξη της αδελφότητας είναι προβληματικές.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, η αδελφότητα βρήκε το φτηνό υποκατάστατο της σε μια έννοια φάντασμα: *την κοινωνική αλληλεγγύη* ή ακόμη χειρότερα στην *κοινωνική υποστήριξη* από τους κρατικούς θεσμούς, με τον παράλληλο εξουσιαστικό έλεγχο των πολιτών σε κάθε διάσταση της ζωής του.

Τα φαινόμενα του συνεργατισμού, τα οποία γεννήθηκαν από τα κάτω, δημιούργησαν το πρότυπο της αυτόνομης κατάκτησης της αδελφότητας σε όλα τα αντικείμενα της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής ζωής.

Προκλήσεις και Προβλήματα
Αναζητήσεις από τη χορεία των εντυπώσεων I:
Η αντιπαράθεση της *Ελευθερίας* και της *Ασφάλειας*

Καταλαβαίνω, ότι πολλοί πιστεύετε (ορισμένοι μετά μανίας), ότι η «υπερβολική» ελευθερία είναι συνώνυμη με την ασυδοσία.

Αντιλαμβάνομαι, όπως και πολλοί από εσάς, ότι επιθυμείτε την ενίσχυση της ασφάλειας, ως ένα δικαίωμα της ελεύθερης και κανονικής ζωής.

Η συνέπεια αυτών των πίστεων και των επιθυμιών, προκειμένου να προστατευθεί η ζωή, η περιουσία και η ακεραιότητα, είναι η ενίσχυση των αστυνομικών, κατασταλτικών, καταδιωκτικών θεσμών και των αντίστοιχων ποινών. Κάτι τέτοιο λοιπόν οδηγεί στον αντικειμενικό περιορισμό των ελευθεριών, για να επικρατήσει η ασφάλεια, ακόμη και αν αυτή είναι φαντασιακή ή μια χίμαιρα.

Δεν γνωρίζω αν σας εκφράζουν όλα αυτά, αλλά είναι ένα ζήτημα αν αυτά εκφράζουν την παρούσα νομιμότητα και τα πραγματικά συστατικά της αστικής δημοκρατίας!

Αυτή είναι μια από τις ορίζουσες της αστικής δημοκρατίας

Η θέση του Βενιαμίν Φρακλίνου

Να σκεφτούν κάποιοι, αν εκφράζουν τον κόσμο που διατείνονται ότι εκπροσωπούν

Όσοι παραιτούνται της ουσιαστικής ελευθερίας για λίγη, προσωρινή ασφάλεια, δεν είναι άξιοι ούτε της ελευθερίας ούτε της ασφάλειας.

«They, who would give up essential liberty, to purchase a little temporary safety, deserve neither liberty nor safety». Βλ., B. Franklin, *Reply to the Governor, Pennsylvania Assembly, 11-11-1775.*

Προκλήσεις και Προβλήματα

Αναζητήσεις από τη χορεία των εντυπώσεων II:

Η αντιπαράθεση της οικονομικής ελευθερίας και της γενικής ελευθερίας

Προσπαθήστε να σκεφτείτε, αν η παρακάτω θέση *συμβιβάζεται ή αντιπαρατίθεται* στην γενική ελευθερία και τη δημοκρατία:

Όποιος έχει πει ότι: «...η ελεύθερη επιλογή είναι, για να ασκείται περισσότερο στην αγορά από όσο στην κάλπη, έχει πει απλώς την αυταπόδεικτη αλήθεια, ότι δηλαδή η πρώτη είναι απαραίτητη για την ατομική ελευθερία, ενώ η δεύτερη δεν είναι: η ελεύθερη επιλογή μπορεί να υπάρξει, τουλάχιστον, κάτω από μια δικτατορία που μπορεί να περιοριστεί, αλλά όχι κάτω από την απεριόριστη δημοκρατία η οποία δεν μπορεί να περιοριστεί».

Ένα ερώτημα είναι το ακόλουθο: Ποιός έχει υποστηρίξει αυτή τη θέση;

**Η απάντηση στο ερώτημα είναι ο
F.A. Hayek (= “Letter”, The Times, 11-7-
1978, σ. 15)**

**Είναι ο εκπρόσωπος της μονεταριστικής θεωρίας ή του λεγόμενου
«νεοφιλελευθερισμού»**

Προκλήσεις και Προβλήματα

Αναζητήσεις από τη χορεία των εντυπώσεων ΙΙΙ: Η αντιπαράθεση της *Ελευθερίας* και της *Ισότητας*

Σκεφτείτε, αν συμφωνείτε με την παρακάτω θέση:

«Ο άνθρωπος έχει δικαίωμα να δουλεύει όπως επιθυμεί, να ξοδεύει όσα κερδίζει, να έχει περιουσία, το κράτος να είναι υπηρέτης του και όχι κύριός του..... Αυτή είναι η ουσία της ελεύθερης οικονομίας. Από αυτή την ελευθερία εξαρτώνται όλες οι άλλες»..... «Όλοι είμαστε άνισοι....Πιστεύουμε, πως όλοι έχουν το δικαίωμα να είναι άνισοι, αλλά για εμάς κάθε άνθρωπος είναι ισότιμα σημαντικός»

Η γνώμη μου είναι ότι αυτή θέση αντιπαραθέτει την Έλευθερία και την Ισότητα και ταυτόχρονα υποβαθμίζει την αρχή της Ισότητας, με απαράδεκτα στρεβλή ερμηνεία.

Ένα δεύτερο ερώτημα: ποιός εκφράζει αυτή τη θέση;

**Η θέση αυτή ανήκει στην
M. Thatcher (=“Speech to Conservative Party Conference”, M. Thatcher
Foundation, *Speeches, Interviews and Other Statements*, 1975 (Oct 10 Fr),
<https://www.margaretthatcher.org/document/102777>).**

**Η αναγκαιότητα για ένα ριζοσπαστικό
πρόγραμμα μεγάλων αλλαγών
στο πλαίσιο της
παρούσας νομιμότητας**

Αιτήματα και Διεκδικήσεις

Παρακαταθήκες του Παρελθόντος

Από τις υποδείξεις του K. Marx, με τη σκέψη μας στις σύγχρονες συγκροτήσεις

- Ο K. Marx ξεκινά τη γραφή του, σε μια εποχή κατά την οποία το προλεταριάτο ήταν ήδη «εξεγερμένο», αλλά συνήθως «ηττημένο».
- Η συνδικαλιστική οργάνωση και οι οικονομικές διεκδικήσεις ήταν οι πιο συνηθισμένες εκδοχές συλλογικής αντίδρασης της εργατικής τάξης. Η θετική απόληξή τους ανατρέπεται γρήγορα, από την οικονομική εξέλιξη.
- Η πολιτική δράση ήταν κατακερματισμένη, δίχως σαφείς στόχους, με εξστρεμιστικές πρακτικές (μπλανκισμός), ασύνδετη από τη μεγάλη μάζα του προλεταριάτου και ιστορικά αναποτελεσματική.
- Το μόνο αξιόλογο μαζικό πολιτικό κίνημα της εργατικής τάξης ήταν εκείνο των «χαρτιστών», που, όμως (μέχρι το 1867), δεν είχε θετικά αποτελέσματα.
- Ο μαρξισμός, με το «Μανιφέστο» θέτει στο προσκήνιο το ζήτημα της «επαναστατικής επίλυσης» του κοινωνικού ζητήματος. *Η πολιτική είναι το βασικό πεδίο δράσης.* Ο συνδικαλισμός είναι ο τόπος της αρχικής οργάνωσης και δοκιμασίας στους κοινωνικούς αγώνες.
- Το πολιτικό πρόγραμμα δίνει το βασικό πλαίσιο της ενότητας των διεκδικήσεων της εργατικής τάξης.
- Η επίθεση στο καπιταλιστικό κράτος και η κατάληψη της εξουσίας είναι ο στρατηγικός στόχος. Η εργατική εξουσία είναι το προσδοκώμενο αποτέλεσμα. Η αταξική, δηλαδή η κομμουνιστική κοινωνία θα αποτελεί τον (χρονικά ακαθόριστο) απώτερο στόχο, μέσω ενός σοσιαλιστικού προγράμματος.
- Στην ιστορική εξέλιξη πολλά από τα αιτήματά του υλοποιήθηκαν και από τα καπιταλιστικά κράτη (*Γενικό Δικαίωμα της Ψήφου και του Εκλέγεσθαι, Δωρεάν Δημόσια Εκπαίδευση και Περίθαλψη, Κοινωνική Ασφάλιση, Συντάξεις Γήρατος, Επιδόματα Ανεργίας, Προγράμματα Κατοικίας, Υποστήριξη της Μητρότητας κ.ά.*).
- Παρά τη διευρυμένη υλοποίηση των πολιτικών και των κοινωνικών δικαιωμάτων (με παλινωδίες και αμφισβητήσεις), *η κατάργηση της μισθωτής εργασίας* δεν επιτεύχθηκε ούτε στα σοσιαλιστικά εγχειρήματα του εικοστού αιώνα.

Το πολιτικό πρόγραμμα του κλασικού μαρξισμού

Πεδίο/ Αντικείμενο	Τύπος της Εξουσίας	Πολιτικά Δικαιώματα	Τύπος της Ιδιοκτησίας	Κληρονομικό Δίκαιο	Καθεστώς Απασχόλησης και Απαγορεύσεις	Δημοσιονομική Διαχείριση	Κοινωνικά Δικαιώματα
Κράτος	<i>Εργατικό Κράτος</i>						
Δημοκρατία- Πολιτικές Ελευθερίες		<i>Γενικό Δικαίωμα της Ψήφου και του Εκλέγεσθαι</i>					
Ιδιοκτησία			<i>Κατάργηση της Ατομικής Ιδιοκτησίας Κρατική Ιδιοκτησία</i>				
Θεμελιώδεις Θεσμικές Αλλαγές				<i>Κατάργηση του Κληρονομικού Δικαίου</i>			
Θεσμικές Μεταβολές για τις Σχέσεις Εργασίας					<i>Κατάργηση της Μισθωτής Σκλαβιάς και τηξ Παιδικής Εργασίας Εργασία Δέκα Ωρών, Κοριακή Αργία, Άδειες Αναμνηχής</i>		
Οικονομική Πολιτική						<i>-Κρατική Πίστη -Βαριά Προοδευτική Φορολογία, -Προγραμματισμός, -Ενίσχυση του Εργατικού Εισοδήματος</i>	
Ενεργής Στήριξη της Κοινωνίας							<i>Δωρεάν Εκπαίδευση και Περίθαλψη, Κοινωνική Ασφάλιση, Συντάξεις Γήρατος, Επιδόματα Ανεργίας, Προγράμματα Κατοικίας, Υποστήριξη της Μητρότητας κ.ά.</i>

Εισηγήσεις για Τροποποιήσεις στο Πολιτικό Πρόγραμμα

Το σοσιαλδημοκρατικό υπόδειγμα

	Εκδημοκρατισμός του Καπιταλιστικού Κράτους	Περιορισμός του Καπιταλιστικού Κέρδους, Ενίσχυση του Εργατικού Εισοδήματος
E. Bernstein (1899)		
Ενίσχυση των πολιτικών δικαιωμάτων	Ενδυνάμωση του θεσμικού ρόλου των <i>Συνδικάτων</i>	
Αποδυνάμωση του Συγκεντρωτικού Κράτους	Ενίσχυση των θεσμών της <i>Τοπικής Αυτοδιοίκησης</i>	
Εναλλακτικές συλλογικές παρεμβάσεις στην οικονομία		Δημιουργία και Υποστήριξη των Καταναλωτικών, των Πιστωτικών <i>Συνεταιρισμών</i> και (λιγότερο) των Παραγωγικών <i>Συνεταιρισμών</i>

Νέες Εισηγήσεις και Εφαρμογές για το Πολιτικό Πρόγραμμα

	Επιβεβαίωση του Πολιτικού Προγράμματος του Κλασικού Μαρξισμού	Ανεκπλήρωτα Αιτήματα	Νέα Οικονομική Πολιτική (ΝΕΠ) Περιεχόμενο (1921-1928)	-Η Νέα Πολιτική για την Αγροτική Οικονομία	-Η Νέα Πολιτική για τη Βιοτεχνία	-Η Νέα Πολιτική για την Εκμετάλλευση Πλουτοπαγωγικών Πόρων
V.I. Lenin	-Κατάργηση της Ατομικής Ιδιοκτησίας, -Κρατική Ιδιοκτησία, Κρατική Κεντρική Τράπεζα και Κρατική Πίστη, -Βαριά Προοδευτική Φορολογία, -Προγραμματισμός, -Κοινωνικά Δικαιώματα, -Κατάργηση του Κληρονομικού Δικαίου	Κατάργηση της Μισθωτής Σκλαβιάς, Λειτουργία της Δημοκρατίας (και στους Χώρους Δουλειάς) (Αμοιβές με μισθούς και διατήρηση του διευθυντικού δικαιώματος, στις παραγωγικές οργανώσεις, μέσω γραφειοκρατικών συστημάτων εργασιακής οργάνωσης)				
Νέες Επινοήσεις, με Θετικά Αποτελέσματα			«Μικρό-καπιταλισμός», σε μεγάλη έκταση, στην αγροτική οικονομία και τη βιοτεχνία, με σοσιαλιστική εξουσία	(Καταπολέμησε την πείνα και την έλλειψη τροφίμων και ενίσχυσε την αγροτική παραγωγή, ενίσχυσε τα εισοδήματα)	(Ενίσχυσε την βιοτεχνική παραγωγή, διέυρνε την επάρκεια των εμπορευσίμων αγαθών και ενίσχυσε τα εισοδήματα)	(Δημιούργησε την προοπτική της ενεργειακής επάρκειας, ενσωμάτωσε απαιτητική τεχνολογία)
-Μέτρα Υλοποίησης των Νέων Επινοήσεων				Εκχώρηση της γης στους αγρότες (ουσιαστική υλοποίηση του επαναστατικού συνθήματος: <i>όλη η γη στους αγρότες</i>), αυτόνομη μικρή παραγωγή (ακόμη και με τη χρήση μισθωτής εργασίας), αυτόνομη πρόσβαση στην αγορά, πραγματοποίηση κέρδους, μικρός φόρος	Εκχώρηση κτιρίων και μηχανημάτων σε βιοτέχνες, Αυτόνομη μικρή παραγωγή (ακόμη και με τη χρήση μισθωτής εργασίας), αυτόνομη πρόσβαση στην αγορά, πραγματοποίηση κέρδους, μικρός φόρος	Εκχώρηση της Εκμετάλλευσης των Πλουτοπαγωγικών Πόρων σε Ξένες Επιχειρήσεις, Ιδιωτικές Επενδύσεις, με συμφωνημένη την Εξαγωγή Κερδών

Νέες Εισηγήσεις και Εφαρμογές για το Πολιτικό Πρόγραμμα

	Επιβεβαίωση του Πολιτικού Προγράμματος του Κλασικού Μαρξισμού	Ανεκπλήρωτα Αιτήματα και Παρεκκλίσεις	Αντιμετώπιση της Νέας Οικονομικής Πολιτικής (ΝΕΠ) (1928)	«Κολλεκτιβοποίηση»	Μονάδες Παραγωγής Κρατικής Ιδιοκτησίας	Μονάδες Παραγωγής Συνεταιριστικής Ιδιοκτησίας
J. Stalin	<ul style="list-style-type: none"> -Κατάργηση της Ατομικής Ιδιοκτησίας, -Κρατική Ιδιοκτησία, Κρατική Πίστη -Βαριά Προοδευτική Φορολογία, -Έντονος Προγραμματισμός, -Κοινωνικά Δικαιώματα, -Κατάργηση του Κληρονομικού Δικαίου, Καταπολέμηση της Ανεργίας 	<ul style="list-style-type: none"> Κατάργηση της Μισθωτής Σκλαβιάς, Διεύρυνση των μαζών των μισθωτών, Προσωπολατρεία, Διώξεις, Θλιβερή Λειτουργία της Δημοκρατίας (και στους Χώρους Δουλειάς), Αστυνόμευση της Κοινωνικής Ζωής 	<ul style="list-style-type: none"> Κατάργηση της Νέας Οικονομικής Πολιτικής 			
Νέες Επινοήσεις και Αποτελέσματα			<ul style="list-style-type: none"> Νέες Συγκεντρωτικές Δομές είτε με Κρατική είτε με Συνεταιριστική ιδιοκτησία.- Σχηματισμός στη Βιομηχανία και την Αγροτική Παραγωγή 	<ul style="list-style-type: none"> Αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής και διατροφική επάρκεια, Δυναμική για την ενίσχυση της θέσης της Σ.Ε. με σοβαρά προβλήματα Ποιότητας, Ανανέωσης εξοπλισμού, Εύρους Καταναλωτικών Αγαθών, Τροφοδοσίας και Ανεφοδιασμού 	<ul style="list-style-type: none"> Ενίσχυσε την βιομηχανική παραγωγή, διέυρυνε τη μάζα και την αξία της παραγωγής. Ήταν ανισοδύναμα προσανατολισμένη στην Βαριά Βιομηχανία, με αδυναμία στην Παραγωγικότητα, έλλειψη επαρκών κινήτρων στους εργαζόμενους. 	<ul style="list-style-type: none"> Στο αρχικό στάδιο ενίσχυσε την διατροφική επάρκεια, ενίσχυσε τη θέση της χώρας στην παγκόσμια κατανομή της αγροτικής παραγωγής. Είχε μεγάλες αδυναμίες στην ποικιλία των προϊόντων, την τροφοδοσία και τον ανεφοδιασμό των πόλεων με αγαθά. Είχε προβλήματα παραγωγικότητας. Ο συνεταιριστικός χαρακτήρας ήταν μάλλον ένας ευφημισμός. Έμοιαζε με αναπαραγωγή της Κρατικής Ιδιοκτησίας.

Εκτιμήσεις:

Ριζοσπαστικό Πρόγραμμα

Όροι και Προϋποθέσεις

-Η συζήτηση για το σύγχρονο ριζοσπαστικό πρόγραμμα λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα:

- 1) Η παράδοση των αστικών επαναστάσεων, γονιμοποιήθηκε από τη μαρξιστική σκέψη, για να αξιοποιηθεί από το προλεταριάτο. Αυτή η παράδοση είναι ουσιαστικό εργαλείο στη φαρέτρα των κυριαρχούμενων τάξεων του σύγχρονου καπιταλισμού. Η κατάρρευση των σοσιαλιστικών καθεστώτων του εικοστού αιώνα αδυνατίζει την άμεση προοπτική των επαναστατικών επιλογών.
- 2) Η προβολή και εφαρμογή καθολικών διεκδικήσεων, οι οποίες αφορούν στον τύπο της ιδιοκτησίας ή τη γενική μορφή της παραγωγής και της διανομής του πλούτου δεν μπορούν να εφαρμοστούν, δίχως επαναστατική μεταβολή. Αρκετές επινοητικές προτάσεις μπορούν να συνδέονται με όψεις ακόμη και αυτών των διεκδικήσεων.
- 3) Προνομιακό πεδίο, για τις κυριαρχούμενες τάξεις είναι *η πολιτική δράση*. Στο οικονομικό πεδίο η δράση είναι κατακερματισμένη, συγκυριακή και μακροχρόνια αναποτελεσματική. Στο οικονομικό πεδίο οι κυρίαρχοι είναι απείρως ισχυρότεροι.
- 4) Ο εκδημοκρατισμός της πολιτικής οργάνωσης, της οικονομικής πολιτικής, της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης, με εκμετάλλευση των καινοτομιών της σύγχρονης παραγωγής, είναι σημαντικά αντικείμενα για τον αιτούμενο κοινωνικό μετασχηματισμό.
- 5) Το ριζοσπαστικό πρόγραμμα έχει άμεσο στόχο τις *Ευρείες Θεσμικές Μετατοπίσεις της Νομιμότητας*, με προσδοκία τη *διοργάνωση της Κοινωνικής Μεταβολής*.

**Ερωτήματα για το Υποκείμενο του Ριζοσπαστικού Προγράμματος
[Η τεράστια πλειονότητα των εργαζομένων
είναι πολυδιασπασμένη
και συνδικαλιστικά αναποτελεσματική]**

-Η τεράστια πλειονότητα του πληθυσμού υπάγεται εργασιακά στην εξουσία του κεφαλαίου. Στο συντριπτικό μέρος της αποτελείται από μισθωτούς, ενώ συμπληρώνεται από σημαντικές ομάδες αυτοαπασχολούμενων, χωρίς ιδιοκτησία. Η αστική τάξη κέρδισε της μάχη της «αναδιάρθρωσης του καπιταλισμού». Η ήττα των φορέων της εργασίας είχε και ορισμένες πολύ αισθητές θετικές συνέπειες, όπως η εξαιρετική διεύρυνση της κοινωνικής δύναμης των μισθωτών και η γεφύρωσή της με μικροαστούς. Μένει να αξιοποιήσει αυτό το «δώρο» των καπιταλιστών, αλλάζοντας την οργάνωση και την πρακτική στην κοινωνική δράση.

Γιατί πρέπει να συμβεί αυτό;

Επειδή:

-Η ίδια τεράστια κοινωνική δύναμη είναι πολύ-διασπασμένη. Στον προγενέστερο διαχωρισμό μεταξύ διανοητικώς εργαζόμενων υπαλλήλων (με τους διαφορισμούς τους σε διευθυντές, προϊσταμένους, ελεγκτές και πωλητές ή και εκτελεστικά εργαζόμενους υπαλλήλους γραφείου) και εργατών, προστίθενται νέοι περίπλοκοι και διαπλεκόμενοι διαχωρισμοί. Μερικώς απασχολούμενοι, μαζί με τις επινοητικές ευελιξίες τους, τηλεεργαζόμενοι και ανεξάρτητοι επαγγελματίες, συμπληρώνουν τους πλήρως και κανονικώς εργαζόμενους.

-Η πολυδιάσπαση (στην καλύτερη περίπτωση) πολυδιασπά τις οργανώσεις των εργαζομένων και θέτει σε αντιπαράθεση τα συμφέροντα και τις διεκδικήσεις. Στη χειρότερη περίπτωση, αδρανοποιεί και από-μαζικοποιεί τα συνδικάτα. Αυξάνεται η δυνατότητα «εξωτερικής» διαχείρισης των διεκδικήσεων.

-Οι πρακτικές της συλλογικής δράσης των μισθωτών γίνονται πιο αναποτελεσματικές.

Σταχυολόγηση του Ριζοσπαστικού Προγράμματος

Α. Ενίσχυση της Ελευθερίας και της Δημοκρατίας

<p><i>Ατομικές Ελευθερίες</i></p> <p>Το θέμα των ποινών</p>	<p><i>Περιορισμός των Στερητικών της Ελευθερίας Ποινών, για τα αδικήματα που δεν προσβάλλουν τη ζωή, την περιουσία και την αξιοπρέπεια- Αντικατάσταση με ποινές στερητικές της Ιδιοκτησίας-Εναλλακτικές Ποινές</i></p>	<p>Μια σειρά από αδικήματα είναι πλάσματα του νόμου-Μια σειρά από εγκαλούμενους είναι ασθενείς-Οι εναλλακτικές ποινές είναι καταλληλότερες για τη διαπαιδαγώγηση του Πολίτη</p>
<p><i>Πολιτικά δικαιώματα</i></p> <p>Πολιτικά δικαιώματα των γυναικών</p>	<p><i>Το δικαίωμα του εκλέγεσθαι των γυναικών επεκτείνεται ανεξαιρέτως σε όλα τα αιρετά όργανα της πολιτείας και της αυτοδιοίκησης. Οι γυναίκες δικαιούνται την εκπροσώπηση τους σε ίση αναλογία, με τη συμμετοχή τους στον πληθυσμό</i></p>	<p>Οι γυναίκες δικαιούνται ούτως ή άλλως αυτή τη συμμετοχή. Επιπλέον, αντιπροσωπεύουν στις περισσότερες αναπτυγμένες χώρες τουλάχιστον το 50% του πληθυσμού και στα περισσότερα παραδείγματα πάνω από 40% της απασχόλησης. Είναι μορφωμένες και έχουν κατορθώσει αξιοθαύμαστα επιτεύγματα στην εργασία και την επιστήμη.</p>
<p><i>Οργάνωση της Δημοκρατίας</i></p> <p>Εκδημοκρατισμός της Εξουσίας</p>	<p><i>Αιρετά όλα τα στελέχη της Εκτελεστικής, Νομοθετικής και Δικαστικής Λειτουργίας της Εξουσίας</i></p>	<p>Το σύνταγμα προβλέπει ότι: όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το λαό, ασκούνται από το λαό και τους εκπροσώπους του υπέρ του λαού. Απλώς δεν τηρείται αυτή η θεμελιώδης πρόβλεψη. Αιρετή Δικαστική Εξουσία υπάρχει στις ΗΠΑ.</p>
<p><i>Οργάνωση της Πολιτείας</i></p> <p>Διοίκηση του Κράτους</p> <p>Διοίκηση Σωμάτων Ασφαλείας</p>	<p><i>Αιρετά στελέχη με περιορισμένη θητεία σε όλες τις θέσεις ευθύνης του Νομικού Προσώπου του Δημοσίου και των Νομικών Προσώπων του Δημοσίου Δικαίου.</i></p> <p><i>Αιρετοί Προϊστάμενοι στα Σώματα Ασφαλείας.</i></p>	<p>Τα στελέχη αυτά ασκούν κατ' ουσίαν εκτελεστική εξουσία. Διαχειρίζονται μεγάλους προϋπολογισμούς (ορισμένες φορές μεγαλύτερους από υπουργεία). Διοικούν μεγάλες ομάδες ανθρώπων.</p> <p>Τα στελέχη των σωμάτων ασφαλείας ασκούν (και ένοπλη) εξουσία στο όνομα του λαού. Είναι αδιανόητο να ασκούνται από λειτουργούς που δεν ελέγχονται απευθείας από τους πολίτες. [Αιρετά στελέχη υπάρχουν στις ΗΠΑ. Η κατάσταση αποτρέπει τα πραξικοπήματα]</p>

Σταχυολόγηση του Ριζοσπαστικού Προγράμματος

Β. Ενδυνάμωση της Ισότητας και της Ισονομίας

<p><i>Προοπτική για Ουσιαστική Εισοδηματική Ισότητα</i></p>	<p><i>Βαριά Προοδευτική Φορολογία του Εισοδήματος.</i></p> <p><i>Πολύ Βαριά Φορολογία στα Κληρονομικά Δικαιώματα της Μεγάλης Περιουσίας.</i></p> <p><i>Μείωση της αναλογίας των έμμεσων φόρων.</i></p>	<p>Η φοροδοτική ικανότητα και η αντοχή στη φορολόγηση είναι απείρως μεγαλύτερη στα μεγάλα εισοδήματα. Η φορολόγηση εισοδήματος ενός εκατομμυρίου με ποσοστό 80% αφήνει 200.000 ευρώ!</p> <p>Η απόκτηση από κληρονομιά ενός πλοίου, αντί για δέκα, δεν συνεπάγεται την απώλεια της ιδιότητας του «πλούσιου».</p> <p>Οι έμμεσοι φόροι βαρύνουν τα μικρότερα εισοδήματα.</p>
<p><i>Ισότητα Ευκαιριών</i></p>	<p><i>Πλήρης οικονομική υποστήριξη (εισοδηματική υποστήριξη και επιπλέον δωρεάν εκπαιδευτική στήριξη) της Εκπαίδευσης σε όλες τις Βαθμίδες για τα νεότερα μέλη της κοινωνίας από οικονομικά αδύναμες κοινωνικές κατηγορίες.</i></p>	<p>Η ανισότητα στους όρους και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη γνώση, τα απαιτητικά προσόντα και τις αντίστοιχες πιστοποιήσεις είναι σημαντικές αιτίες της οικονομικής, της κοινωνικής και της εργασιακής ανισότητας.</p>
<p><i>Αποκατάσταση της Ισότητας μεταξύ των Πολιτών και Ισονομία</i></p>	<p><i>-Περιορισμένες θητείες και δυνατότητες επανεκλογής στα νομοθετικά σώματα και τους έχοντες την νομοθετική πρωτοβουλία.</i></p> <p><i>-Μετάθεση ενός φάσματος της νομοθεσίας (με τους διακανονισμούς από νόμους-πλαίσια) σε συλλογικά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης.</i></p> <p><i>-Υποβολή μέρους της νομοθεσίας στην άμεση έγκριση του λαού (ηλεκτρονικά δημοψηφίσματα).</i></p>	<p>Στις περισσότερες χώρες, η εκπροσώπηση στα νομοθετικά σώματα δεν αντιπροσωπεύει την κοινωνία στο σύνολο της.</p> <p>Ορισμένες ομάδες επικρατούν παραδοσιακά στην εκπροσώπηση. Εκφράζουν συγκεκριμένα συμφέροντα.</p> <p>Οι προτεινόμενες αλλαγές αυξάνουν τις δυνατότητες ανταπόκρισης της νομοθεσίας σε ευρύτερα κοινωνικά συμφέροντα.</p>
<p><i>Μέτρα Αποκατάστασης της Ισότητας μεταξύ Φυσικών Προσώπων και Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού και Δημοσίου Δικαίου</i></p>	<p><i>-Στις αντιδικίες μεταξύ νομικών και φυσικών προσώπων, να απαγορεύεται η χρήση νομικών υπηρεσιών των εταιριών και χρηματικών πόρων από το ταμείο των επιχειρήσεων.</i></p> <p><i>-Στις αντιδικίες μεταξύ πολιτών και του Δημοσίου, η νομική υποστήριξη και οι χρηματικοί πόροι βαρύνουν τους υπεύθυνους δημόσιους λειτουργούς.</i></p> <p><i>-Διεύρυνση του πεδίου εγκλησης από τους Πολίτες των Δημόσιων Λειτουργιών και των Δικαστών για Κατάχρηση Εξουσίας.</i></p>	<p>Η σχέση μεταξύ νομικών και φυσικών προσώπων είναι προκλητικά άνιση. Τα νομικά πρόσωπα είναι απείρως ισχυρότερα και ανθεκτικά έναντι των φυσικών προσώπων.</p> <p>Η σχέση μεταξύ των πολιτών και του Δημοσίου είναι λεόντιος. Ο πολίτης σπανίως αντέχει στην αντιδικία με το Δημόσιο.</p> <p>Οι Δικαστές και λιγότερο ορισμένοι Δημόσιοι Λειτουργοί είναι άτρωτοι, έναντι των πολιτών.</p> <p>Η κατάχρηση εξουσίας είναι κανόνας και δεν αποτελεί εξαίρεση.</p>

Σταχυολόγηση του Ριζοσπαστικού Προγράμματος

Γ. Οικονομική και Θεσμική Υποστήριξη των Κυριαρχούμενων.

Ενίσχυση της Αδελφότητας

<p><i>Καταπολέμηση της Φτώχειας</i></p> <p><i>(Παράλληλα με την Σταθεροποίηση των Κοινωνικών Δικαιωμάτων)</i></p>	<p><i>Γενικό και Απροϋπόθετο Κατώτερο Εγγυημένο Εισόδημα για όλους τους Πολίτες (με πλαφόν σε ένα συμφωνημένο ύψος εισοδήματος).</i></p>	<p>Συμβάλλει στην καταπολέμηση της έντονης φτώχειας.</p> <p>Επικοινωνεί, αλλά δεν ταυτίζεται με το Αρνητικό Φόρο Εισοδήματος.</p> <p>Υποστηρίζεται από την προοδευτική διανοήση τις τρεις τελευταίες δεκαετίες.</p>
<p><i>Ενίσχυση των Ασφαλιστικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων, με την Αποτροπή της Ιδιωτικοποίησης, την Αλληλεγγύη των Γενεών και τη Δημοκρατική Διαχείριση των Ταμείων</i></p>	<p><i>Μετάθεση των Ασφαλιστικών Ταμείων από το Δημόσιο στα Συνεργατικά Αλληλασφαλιστικά Ταμεία, με Συνεταιριστική Διαχείριση και Δημοκρατική Απόφαση.</i></p> <p><i>Διασφάλιση της Υποστήριξης της Ασφάλισης από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.</i></p>	<p>Η Δημόσια Διαχείριση είτε απέτυχε είτε προσέβαλε τα συμφέροντα των ασφαλισμένων.</p> <p>Η πίεση για ιδιωτικοποίηση είναι ισχυρή.</p> <p>Μειώνεται το μέγεθος του κρατικού προϋπολογισμού.</p> <p>Ενδυναμώνεται με πόρους ο Συνεργατισμός.</p>
<p><i>Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας των Εργαζομένων, με προγραμματισμένη ενδυνάμωση του Συνεργατισμού</i></p>	<p><i>Πολιτικές για την Προγραμματισμένη Ενίσχυση του Συνεργατισμού, με Καταναλωτικούς Συνεταιρισμούς, Συνεργατικές Τράπεζες, Συνεταιρισμούς για την Παραγωγή Ενέργειας από ΑΠΕ και την Κυκλική Οικονομία</i></p>	<p>Ενισχύεται η συλλογική πρόσβαση στην επιχειρηματικότητα και την παραγωγή του πλούτου. Μεταβάλλει τον συσχετισμό μεταξύ κράτους, κερδοσκοπίας και συνεργατισμού.</p> <p>Ενισχύει την οικολογική ανάπτυξη.</p>
<p><i>Αποδυνάμωση του καθεστώτος της Μισθωτής Εργασίας, Ενίσχυση της Αυτόνομης Εργασίας και Εκδημοκρατισμός της Επιχειρησιακής Λειτουργίας (Σταδιακή διαδικασία)</i></p>	<p><i>Συνεργασία, στο Συνεργατισμό, με Αυτόνομους Εργαζόμενους. Αλλαγή του συσχετισμού των φορέων της εργασίας. Αποδυνάμωση του διευθυντικού δικαιώματος των επιχειρήσεων. Αμοιβές με ειδικά αξιόγραφα. Πρόβλεψη για την καταβολή του «δίκαιου τιμήματος» και την «επιμέτρηση» της σχέσης παραγωγής με την αμοιβή.</i></p>	<p>Η τάση για τη σχετική μείωση των αμοιβών της μισθωτής εργασίας είναι σταθερή.</p> <p>Η αυτόνομη εργασία έχει σταθερά καλύτερες αμοιβές από τη μισθωτή εργασία. Τυπικώς οι αυτόνομοι εργαζόμενοι δεν υπάγονται στο διευθυντικό δικαίωμα.</p> <p>Οι συμμετέχοντες στους συνεταιρισμούς είναι αυτοαπασχολούμενοι. Είναι άδικη η πρόσληψη και χρήση μισθωτών.</p>
<p><i>Εκδημοκρατισμός της Διαχείρισης και της Εποπτείας του Εκδοτικού Προνομίου του Νομίματος, της Διανομής και της Ωφέλειας από την Κυκλοφορία του Χρήματος</i></p> <p><i>(Στην Ευρώπη αφορά στους αντίστοιχους Ευρωπαϊκούς Θεσμούς)</i></p>	<p><i>-Διανομή του αγαθού του Ενιαίου Νομίσματος σε όσες χώρες επιθυμούν αυτή τη συμμετοχή.</i></p> <p><i>-Μετατροπή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σε Συνεργατική, με ίση συμμετοχή όλων των πολιτών και δημοκρατικές αποφάσεις.</i></p> <p><i>-Εξακτίνωση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σε εθνικές Κεντρικές Συνεργατικές Τράπεζες.</i></p>	<p>Το νόμισμα είναι συμβολικό και ουσιαστικό στοιχείο της πολιτικής οργάνωσης. Είναι εργαλείο συμμετοχής, διανομής και ευημερίας.</p> <p>Μπορεί να γίνει και εργαλείο ουσιαστικής δημοκρατίας.</p> <p>Ο συνεργατικός και δημοκρατικός έλεγχος του νομίσματος καταπολεμά αποτελεσματικά το ευρωπαϊκό έλλειμμα δημοκρατίας.</p>

**Εκτίμηση της Υποδοχής
Του Ριζοσπαστικού Προγράμματος**

Εργασιακή Ομάδα/ Χώρα Αναλογία στην απασχόληση (%)	Μεγάλοι Εργοδότες	Μικροί Εργοδότες	Αυτοαπασχολούμε νοι με Ιδιοκτησία	Αυτοαπασχολούμε νοι χωρίς Ιδιοκτησία	Πλήρως και Κανονικοί Ερ. (Μισθωτοί-Ιδ.Τ.)	Εργαζόμενοι στο Δημόσιο (Μισθωτοί)	Μερικώς Απασχολούμενοι (Μισθωτοί)
ΗΒ	0,5%	1,88%	8%	4,61%	33,66%	17,1%	33,7%
Γαλλία	1,18	3%	5,13%	2%	34,69%	21,9%	32,1%

Εργασιακή Ομάδα/ Πρόταση	Μεγάλοι Εργοδότες	Μικροί Εργοδότες	Αυτοαπασχολ ούμενοι με Ιδιοκτησία	Αυτοαπασχολ ούμενοι χωρίς Ιδιοκτησία	Πλήρως και Κανονικοί Εργαζόμενοι	Εργαζόμενοι στο Δημόσιο	Μερικώς Απασχολούμενοι
<i>Περιορισμός των Στερητικών της Ελευθερίας Ποινών</i>	-	-	-	+	+	-	+
<i>Το δικαίωμα του εκλέγεσθαι των γυναικών (50%)</i>	-	-	-	+	+	+	+
<i>Αιρετοί Δικαστές</i>	-	-	+	+	+	+	+
<i>Αιρετά στελέχη σε θέσεις ευθύνης και Σώματα Ασφαλείας</i>	-	-	+	+	+	-	+
<i>Προοδεντική Φορολογία, Βαριά Φορολογία στην Κληρονομιά</i>	-	-	-	+	+	+	+
<i>Πλήρης εισοδηματική υποστήριξη όσων Εκπαιδεύονται</i>	-	-	-	+	+	+	+
<i>Περιορισμένες θητείες των σωμάτων Νομοθ.</i>	-	-	+	+	+	?	+

Η Υποδοχή του Ριζοσπαστικού Προγράμματος από τις Εργασιακές Ομάδες II

Εργασιακή Ομάδα/ Χώρα Αναλογία στην απασχόληση (%)	Μεγάλοι Εργοδότες	Μικροί Εργοδότες	Αυτοαπασχολούμε νοι με Ιδιοκτησία	Αυτοαπασχολούμε νοι χωρίς Ιδιοκτησία	Πλήρως και Κανονικοί Ερ. Μισθωτοί (Ιδ.)	Εργαζόμενοι στο Δημόσιο Μισθωτοί	Μερικώς Απασχολούμενοι Μισθωτοί
ΗΒ	0,5%	1,88%	8%	4,61%	33,66%	17,1%	33,7%
Γαλλία	1,18	3%	5,13%	2%	34,69%	21,9%	32,1%

Εργασιακή Ομάδα/ Πρόταση	Μεγάλοι Εργοδότες	Μικροί Εργοδότες	Αυτοαπασχολ ούμενοι με Ιδιοκτησία	Αυτοαπασχολ ούμενοι χωρίς Ιδιοκτησία	Πλήρως και Κανονικοί Εργαζόμενοι	Εργαζόμενοι στο Δημόσιο	Μερικώς Απασχολούμενοι
<i>Αποκατάσταση της Ισότητας μεταξύ Φυσικών Προσώπων και Νομικών Προσώπων</i>	-	-	+	+	+	-	+
<i>Κατώτερο Εγγυημένο Εισόδημα</i>	?	?	+	+	+	+	+
<i>Μετάθεση των Ασφαλιστικών Ταμείων στον Συνεργατισμό</i>	-	-	+	+	+	-	+
<i>Εκδημοκρατισμός της Επιχειρηματικότητας με Ενίσχυση του Συνεργατισμού</i>	-	-	-	+	+	-?	+
<i>Συνεργασία στο Συνεργατισμό, με Αυτόνομους Εργαζόμενους</i>	-	-	+	+	+?	-	+
<i>Εκδημοκρατισμός της Κεντρικής Τράπεζας- Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα</i>	-	-	+	+	+	+	+

Από την Πολιτική Πλατφόρμα στο *Πολιτικό Υποκείμενο*, το οποίο Εκπροσωπεί την *Κοινωνική Πλειονότητα*

- Το ριζοσπαστικό πρόγραμμα, επεμβαίνει στις ανεκπλήρωτες πτυχές του άξονα των θεμελιωδών αρχών του αστικού καθεστώτος, δηλαδή αφορά στην *Ελευθερία, την Ισότητα και την Αδελφότητα*. Έχει στόχο να συμβάλλει, αποφασιστικά, στην ενίσχυση της *Δημοκρατίας*, την υπέρβαση του πολιτικού αυταρχισμού και την αποτροπή των πραξικοπημάτων.
- Προτάσσει, αναμφισβήτητα, θεμελιώδεις διεκδικήσεις, οι οποίες είτε προέρχονται είτε υπερβαίνουν προβληθέντα αιτήματα από τον κλασικό μαρξισμό (π.χ. *απαλλοτρίωση του εισοδήματος των πλουσίων, δραματική μείωση του κληρονομικού δικαιώματος, περιορισμός της φτώχειας, ενίσχυση της μη-κερδοσκοπικής Πίστης, δικαίωμα του εκλέγεσθαι των γυναικών, ενίσχυση των δικαιωμάτων των κυριαρχούμενων μαζών*). Όλες οι προτάσεις είναι εφικτές και πραγματοποιήσιμες.
- Παρακάμπτει δεδηλωμένους στόχους της μαρξιστικής εισήγησης (π.χ. κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής), οι οποίοι είναι αδύνατο να υλοποιηθούν, δίχως επαναστατική μεταβολή της αστικής νομιμότητας.
- Προωθεί τη σταδιακή *Αποδυνάμωση*, με προσδοκία για την *Υπέρβαση*, της *Μισθωτής Εργασίας*, η οποία αγνοήθηκε ακόμη και από τα «σοσιαλιστικά καθεστώτα», μέσα στη σημερινή νομιμότητα.
- Τα αιτήματα και οι διεκδικήσεις, στο σύνολο τους, εκτιμάμε, ότι είναι δυνατόν να συγκεντρώσουν την υποστήριξη από την αισθητή πλειονότητα ή την τεράστια πλειονότητα των εργαζομένων.
- Αυτή η πολιτική πλατφόρμα αποτελεί τη βάση για την ενότητα των εργαζομένων και την ενεργή πολιτική δράση τους. Υποδεικνύει ότι η πολιτική δράση θα είναι προνομιακά αποτελεσματική.
- Το Ριζοσπαστικό Πρόγραμμα, προτρέπει για μια Πολιτική Οργάνωση, η οποία συναπαρτίζεται από όλες τις συμφωνούσες συλλογικές οργανώσεις των εργαζομένων και των πολιτών, ενώσεις προσώπων (με ενυπόγραφη συμμετοχή), και κάθε πολίτη που προσδοκά την υλοποίηση του, δηλαδή τη *Δημοκρατία του Μέλλοντός μας*. Η ουτοπία μας είναι απλώς η επόμενη πραγματικότητα.

Ανδρέας Ν. Λύτρας

Ευχαριστώ!